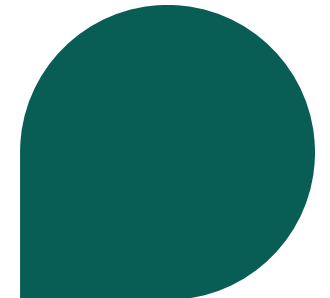
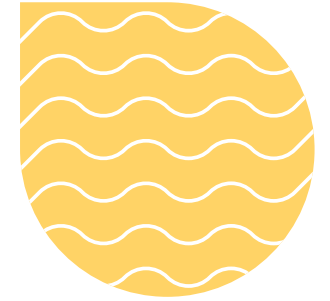
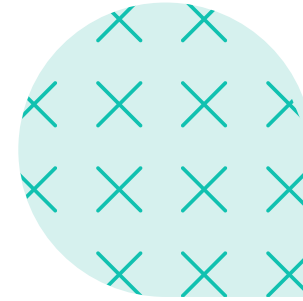
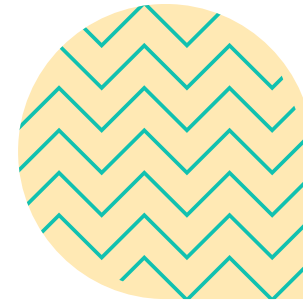
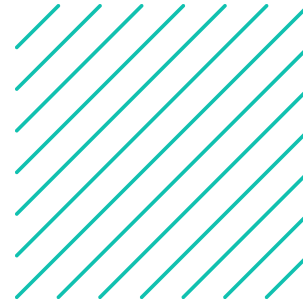

Arbeidstilsynet

Landskonferansen for bedriftshelsetjenesten

Ingvill Kvernmo, direktør i Arbeidstilsynet

Sammen for et godt arbeidsliv

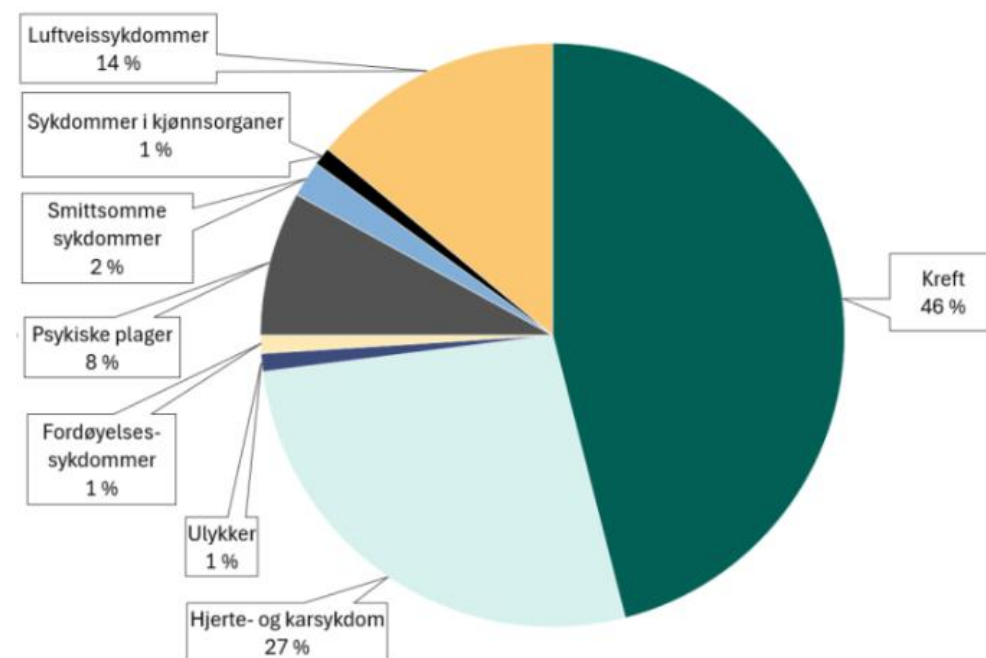

Arbeidsmiljøtilstanden i Norge er relativt god

Det er fortsatt utfordringer å ta tak i:

- Høyt sykefravær, - 1/3 av sykefraværet skyldes helt eller delvis jobb
- Fortsatt mange arbeidstakere som har utfordringer med muskel- og skjelettplager og psykiske plager
- Tradisjonelle eksponeringer – tunge løft, støy, vibrasjoner, kjemisk/biologisk eksponering - skildres som stabil
- En nedgang i arbeidsskader og arbeidsskadedødsfall over tid
- Useriøsitet og arbeidslivskriminalitet setter standarden i norsk arbeidsliv under press

Stort forebyggingspotensial knyttet til arbeidsmiljø

Våre overordna mål

Sykdomsforebygging

Virksomhetene arbeider systematisk med forebyggende arbeidsmiljø, helse og sikkerhet.

Seriøsitet/useriøsitet

Virksomhetene ivaretar seriøse og anstendige arbeidsvilkår.

Arbeidslivskriminalitet

Arbeidslivs-kriminalitet skal avdekkes og bekjempes.

Dreining mot sykdom

- Sykdom er en mye vanligere årsak til arbeidsrelaterte dødsfall enn hva ulykker og skader er.
- 99% av arbeidsrelaterte dødsfall i Norden skyldes sykdom, kun 1% skyldes ulykker.

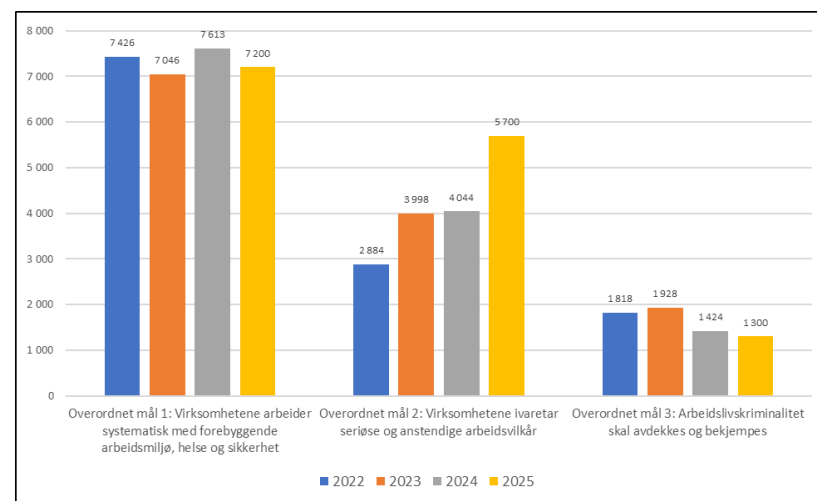
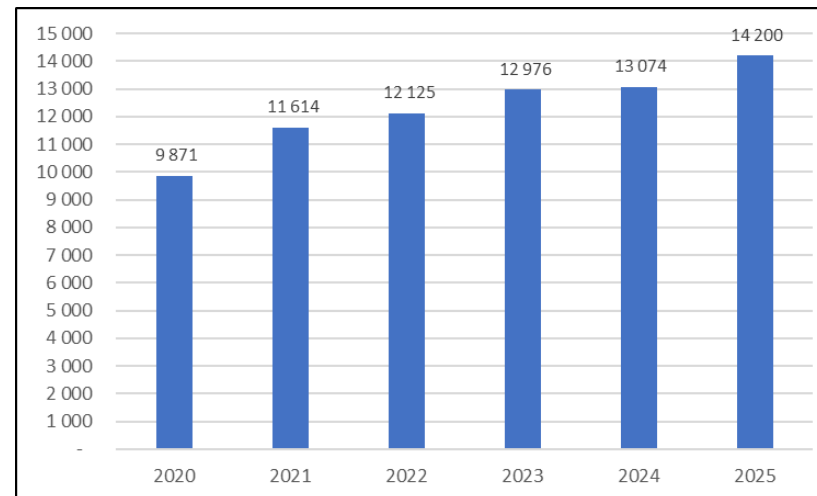

Langsiktig arbeid for å holde folk friske

Økt tilsynsaktivitet

- Omlag 10 prosent økning i antall tilsyn fra 2024 til 2025.
- Tilsyn – forebyggende med helse, miljø og sikkerhet er stabilt. Vridning fra ulykkesforebygging til sykdomsforebygging.
- Tilsyn - seriøse og anstendige arbeidsvilkår øker med 40 prosent fra 2024-2025
- Tilsyn - a-krim, liten nedgang fra 2024- 2025

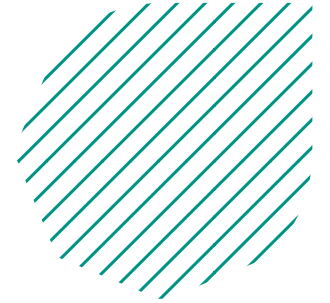

Bedriftshelsetjenesten er viktig for et godt arbeidsliv

Vår rolle er tredelt:

1. Vi godkjenner bedriftshelsetjenesten
2. Vi fører tilsyn med bedriftshelsetjenestene
3. Vi fører tilsyn med hvordan virksomhetene bruker bedriftshelsetjenesten

Vi vurderer også hvilke bransjer som har risikoforhold som tilsier at de får plikt til å bruke BHT (bransjeforskriften skal revideres hvert 6 år).

”

Bedriftshelsetjenestene - en viktig samarbeidspartner og strategisk ressurs for virksomhetene.

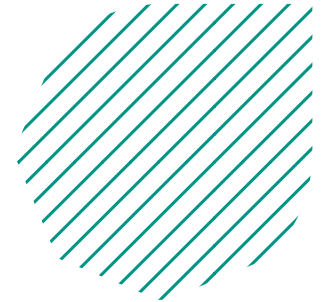
Status 2025: Virksomhetenes bruk av BHT

- Vi har kontrollert bruk av bedriftshelsetjeneste i 4536 tilsyn, bruddandelen var 45%.
- Vi gjennomførte 290 dokumenttilsyn – hvor kun bruken av bedriftshelsetjeneste ble kontrollert. Bruddandelen var 55%.
- Kun 5% av virksomhetene som er pliktige er ikke tilknyttet bedriftshelsetjeneste.
- Når vi har kontrollert om virksomheten har kompetanse til å gjennomføre påleggene uten bistand fra bedriftshelsetjenesten, er bruddandelen 48%.

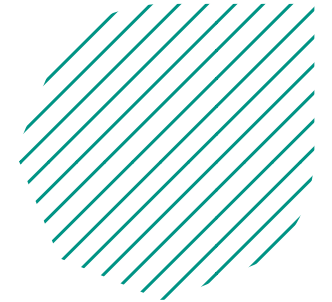
BHT

1. Kontrollpunkt om arbeidsgivers bruk av bedriftshelsetjenesten er i nesten alle tilsynspakker under forebyggende tilsyn.
2. Vi skal også gjennomføre 300 dokumenttilsyn i 2026 hvor vi kun kontrollerer bruken av bedriftshelse.

Prioriterte områder hvor bruk av BHT blir kontrollert

1. Tilsyn knyttet til forebygging av kreft; kvarts, kjemisk eksponering og brukertilsyn med REACH og CLP.
2. Tilsyn med muskel-, skjelett- og psykiske plager (privat barnevern, barnehager, bygg, overnatting og servering).
3. Tilsyn med forebygging av personskafer (bygg og anlegg, industri trelast – og trevareprodusenter og næringsmiddelprodusenter).

BHT utgjør en forskjell

- I 2005 analyserte vi Arbeidstilsynets funn fra tilsyn med virksomheter som er pliktige til å ha bedriftshelsetjeneste.
- Ønsket å undersøke hypotesen om at BHT setter virksomheter bedre i stand til å jobbe forebyggende og systematisk med arbeidsmiljøarbeid.
- Vi fant en positiv statistisk signifikant sammenheng mellom virksomheters etterlevelse av regelverket knyttet til BHT og etterlevelse av andre deler av arbeidsmiljøregelverket.
- Etterlevelse av arbeidsmiljøregelverket er altså bedre hos virksomheter som også etterlever kravene knyttet til BHT.

Kostnader og potensial

Forebygging:

- ☐ Stort potensial for å forebygge bedre – være i forkant!
- ☐ Et ikke-optimalt arbeidsmiljø koster Norge **75 milliarder** kroner årlig.

Arbeidslivskriminalitet:

- ☐ Undergraver det seriøse arbeidslivet - alvorlig for berørte arbeidstakere, bransjer som rammes og arbeidslivet i stort.
- ☐ Kostnadene ved a-krim er nøkternt vurdert å være mellom **12 og 60 milliarder** årlig.

Arbeidstilsynets særlige fokusområder/prioriteringer

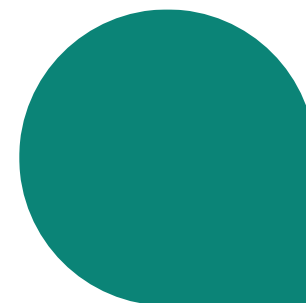
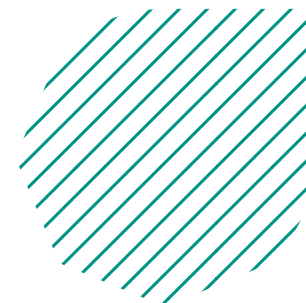
- God kjennskap til kravene for å ivareta psykososialt arbeidsmiljø
- Et trygt arbeidsmiljø i barneverntjenesten
- God forebygging av muskel-, skjelett- og psykiske plager i overnatting og servering
- Entreprenører og byggherrer forebygger ulykker i prosjektene sine
- Arbeidstakere blir beskyttet mot steinstøv
- Kommunen reduserer risiko for at ansatte får muskel-, skjelett- og psykiske plager
- Transportbransjen har seriøse arbeidsvilkår
- Nye organisasjonsformer ivaretar seriøse arbeidsvilkår
- Økt etterlevelse av godkjenningsordningene
- Avdekke ulovlig innleie

Tydeligere krav til det psykososiale arbeidsmiljøet

1. 1. januar fikk arbeidsmiljøloven § 4-3 en ny og tydeligere ordlyd. Bestemmelsen presiserer at kravet til et fullt forsvarlig arbeidsmiljø også gjelder det psykososiale arbeidsmiljøet.
2. Lovteksten gir også fire nye eksempler på psykososiale arbeidsmiljøfaktorer som arbeidsgiver må være oppmerksom på:
 - **uklare eller motstridende krav og forventninger i arbeidet**
 - **emosjonelle krav og belastninger i arbeid med mennesker**
 - **arbeidsmengde og tidspress som innebærer ubalanse mellom arbeidet som skal utføres, og den tiden som er til rådighet**
 - **støtte og hjelp i arbeidet**

Dette kom i tillegg til tidligere gjeldende krav om å ivareta arbeidstakerens integritet og verdighet, mulighet for kontakt om kommunikasjon, og beskyttelse mot trakassering og vold og trusler.

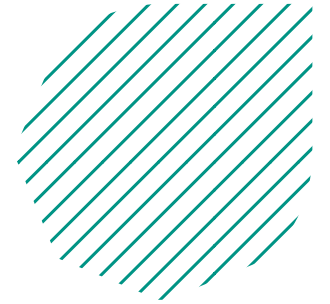
Hva betyr endringene i praksis?

- Endringene innebærer ingen nye plikter, men presiserer arbeidsgivers ansvar for å sikre et fullt forsvarlig psykososialt arbeidsmiljø. Det betyr at arbeidsgiver må behandle det psykososiale arbeidsmiljøet på samme måte som det fysiske.
- Endringene handler ikke om å forby faktorer som tidspress eller emosjonelle krav. Dette vil fortsatt være en naturlig del av arbeidet til mange.

- Arbeidsgiver må sørge for at arbeidsmiljøet er forsvarlig, og at arbeidstakerne ikke blir syke eller skadet av slike faktorer.
- Arbeidsgiver skal:
 - kartlegge forholdene
 - vurdere risikoen
 - iverksette tiltak der det er nødvendig,
 - og følge opp arbeidet systematisk

Hva er et godt psykososialt arbeidsmiljø?

1. Det psykososiale arbeidsmiljøet handler om hvordan arbeidstakerne opplever arbeidet og arbeidssituasjonen sin, og om samspillet mellom mennesker i arbeidet.
2. Eksempler på et godt psykososialt arbeidsmiljø er når
 - det er balanse mellom det som er krevende og belastende, og det som gir motivasjon, støtte, mestring eller utvikling
 - det er tydelig hvilke oppgaver, roller og ansvar arbeidstakerne har, og hva som kreves og forventes av dem
 - arbeidstakerne har innflytelse over arbeidshverdagen sin
 - kollegaer og ledere støtter og hjelper hverandre når det trengs

Felles ambisjon

- Å redusere gapet mellom dagens utfordringer og et arbeidsliv som er trygt og helsefremmende for alle ansatte i Norge.

Sammen for et godt arbeidsliv.

Arbeidstilsynets verdier:

Modig, klok og tydelig

- Sammen for et godt arbeidsliv

